

Veiligheidsplan

2019-2023

*Abraham van Beyerstraat 56
2525TH Den Haag
tel.: 070-3885961
info@shrivishnu.nl
www.shrivishnu.nl*

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1 Fysieke Veiligheid

Hoofdstuk 2 Sociale Veiligheid

- 2.1 Visie op sociale veiligheid
- 2.2 Onderliggende waarden en normen
- 2.3 Omgangsvormen
- 2.4 Stappenplan
- 2.5 Verbaal- en/of lichamelijk geweld

Hoofdstuk 3 Inzicht in sociale veiligheid

- 3.1 Registratieformulier fysieke veiligheid
- 3.2 Registratieformulier sociale veiligheid
- 3.3 Peilen veiligheidsbeleving

Hoofdstuk 4 Preventie en sancties

- 4.1 Preventieve fase
- 4.2 Sanctionerende fase

Hoofdstuk 5 Burgerschapsvorming

Hoofdstuk 6 Nazorg en curatieve maatregelen

Inleiding

De basisschool is een belangrijke plek in het leven van kinderen. Gedurende acht jaar gaan kinderen vijf dagen per week naar de basisschool. Kinderen moeten zich op school geaccepteerd en veilig voelen. Dat is ook een belangrijke voorwaarde voor een voorspoedige ontwikkeling van kinderen. Ook voor medewerkers en ouders/verzorgers is een veilig schoolklimaat van groot belang voor medewerkers om hun werk goed te kunnen doen en voor ouders/verzorgers om vertrouwen te hebben in de school. Voor alle betrokkenen is het derhalve de moeite waard om samen te werken aan een plezierig en veilig schoolklimaat.

Er is het afgelopen decennium toenemende aandacht voor de veiligheid in en rond scholen. De laatste jaren ligt de nadruk daarbij op de sociale veiligheid. Alle scholen zijn op grond van de Arbowet wettelijk verplicht om over een veiligheidsplan voor zowel de fysieke als de sociale veiligheid te beschikken.

Het toenemende belang van een veilig schoolklimaat en de wettelijke verplichting heeft geleid tot het schrijven van dit veiligheidsplan.

Een plan, hoe goed ook beschreven en uitgevoerd, garandeert niet dat er geen incidenten op het gebied van de fysieke en sociale veiligheid meer plaats zullen vinden. Met dit plan willen wij als school laten zien hoe we op deze gebeurtenissen ingaan en hoe we leerlingen, leerkrachten en ouders/verzorgers die er bij betrokken zijn, begeleiden. Veel aandacht is besteed aan hoe we gezamenlijk (ernstige) incidenten kunnen voorkomen. (zie o.a. hoofdstuk Preventieve fase).

Het plan staat, na vaststelling door team, MR en SHO bestuur, op de website van de Shri Vishnu School.

Dit Veiligheidsplan zal elke 2 jaar worden geëvalueerd en eventueel gewijzigd of verbeterd. Voor het eerst dus in het schooljaar 2021/2022

Het is een tekst die onderhevig is aan voortschrijdend inzicht op het gebied van Veiligheid en aan een zich ontwikkelende praktijk op school. Wat zijn de effecten/resultaten van het beleid? Hoe is het met de werkbaarheid van de afspraken voor leerkrachten, leerlingen en ouders/verzorgers? Wat is de mate van hun betrokkenheid bij en tevredenheid over het beleid? Hierover zal inzicht verkregen worden tijdens de eerstvolgende evaluatie.

Dit Veiligheidsplan sluit aan bij de methode Leefstijl die het pedagogische klimaat op school ondersteunt

De bedoelingen, die ten grondslag liggen aan dit Veiligheidsplan en de uitwerking daarvan, zullen deel moeten worden van de hoofden en harten van alle betrokkenen. Daar zetten we ons volledig voor in en we hopen heel erg dat het lukt!

Team en MR.

Hoofdstuk 1 **Fysiek veiligheid**

Onder fysiek geweld verstaan we o.a. slaan, schoppen, bijten, krabben.

Met verbaal geweld bedoelen we o.a. schelden, roddelen.

Onder psychisch geweld valt o.a. buitensluiten van iemand, pesten, kleineren.

Uitgangspunt is dat fysiek, verbaal en psychisch geweld en agressie niet getolereerd wordt op de Shri Vishnu School.

Bij constatering van het bovengenoemde wordt er meteen ingegrepen. Dit geldt zowel voor personeel, leerlingen als ouders.

Preventief optreden:

- Zorgen voor een veilig en pedagogisch school- en groepsklimaat
- De leerkracht dient als rolmodel
- Er vindt afstemming plaats tussen ouders en school over het gedrag en omgang met elkaar tijdens informatieavonden
- De school draagt de pedagogische visie van onze school uit naar ouders toe
- De school zorgt voor een goede communicatie met de ouders

Curatief optreden:

- Wanneer kinderen elkaar pijn doen, wordt er direct opgetreden door de leerkracht. De kinderen worden aangesproken op hun gedrag. In een gesprek met de leerkracht wordt de situatie geanalyseerd en wordt de kinderen gevraagd hoe dit een andere keer kan worden voorkomen. Bij herhaling worden de ouders op de hoogte gesteld en uitgenodigd voor een gesprek en worden er afspraken gemaakt voor sancties thuis en op school.
- Het gesprek met de ouder wordt geregistreerd
- Bij herhaling van ernstig ongewenst gedrag waarbij psychisch of lichamelijk geweld wordt toegebracht aan derden, treedt het protocol schorsing en verwijdering van de leerling in werking.
- Wanneer het geweld ernstig uit de hand loopt, volgen we de volgende stappen:
  - Een collega wordt erbij gehaald
  - Het kind wordt uit de bedreigende situatie gehaald
  - Indien het nodig is, wordt het kind in bedwang gehouden
  - Probeer als leerkracht zelf rustig te blijven
  - Vraag een collega toezicht te houden op je groep indien de situatie in de groep plaatsvindt
  - Het kind in een rustige ruimte onder toezicht laten afkoelen
  - De ouders worden op de hoogte gesteld
- Kinderen die in aanmerking komen krijgen hulp van de schoolmaatschappelijk werker. Ook is het mogelijk na een gesprek met de ouders extern hulp te zoeken.
- Op het schoolplein en het Vermeerpark vinden wekelijks kleine ongelukjes plaats. Kinderen vallen en botsen en lopen schaafwonden en blauwe plekken op. Meestal

worden ouders/verzorgers van kinderen van de onderbouw bij het ophalen van hun kind direct over ongelukjes geïnformeerd. Als kinderen een ernstiger verwonding hebben wordt direct contact opgenomen met ouders en wordt het kind naar de dichtstbijzijnde eerste hulppost gebracht. In de regel wordt een EHBO-er van school altijd even geraadpleegd.

Hoofdstuk 2 **Sociale veiligheid**

2.1 Visie op sociale veiligheid

De Shri Vishnu School wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Wat is pesten?

Pesten is het op systematische wijze verbale en/of non verbale, fysieke handelingen verrichten tegenover iemand die zich niet kan verdedigen. Pesten gebeurt alleen of in groepsverband. Heel belangrijk is het feit dat bij pesten een ongelijke machtsverhouding bestaat tussen dader en slachtoffer. Vaak is de dader verbaal en fysiek sterker dan het slachtoffer en opereert in groepsverband waardoor het slachtoffer zich niet kan weren/verdedigen. Als iemand bijvoorbeeld wordt getreiterd of het middelpunt is van pesterijen of als hij/zij langdurig blootstaat aan negatieve handelingen van één of meerdere mensen valt dit onder pesten.

Wat is plagen

Bij plagen is er sprake van incidenten. Iemand zegt iets, de ander zegt iets terug en is dan meestal afgelopen. Vaak houden mensen elkaar voor de gek. Hier is de machtsverhouding gelijk. Bij plagerijen loopt de geplaagde geen blijvende fysieke en/of psychische schade op. De geplaagde is dan in staat zich te weren.

Wat is dan het verschil?

Plagen hoort erbij. Je moet (leren) ertegen te kunnen. Met plagen worden grenzen verlegd: hoe ver kan ik gaan. Plagen is een spelletje; het verduidelijkt iemands sterke en zwakke punten. Het is niet leuk, maar niet bedreigend. Pesten wel.

Vormen van pesten

- **Direct pesten**

Een directe vorm van pesten is een zichtbare, openlijke aanval op het slachtoffer.

De meest voorkomende directe pesterijen zijn:

- Pesten met woorden: schelden, roddelen, uitlachen, belachelijk maken, bedreigen, vernederen, de ander niet bij de naam noemen maar altijd bij de bijnaam.
- Fysiek geweld: schoppen, duwen trekken, opsluiten, slaan, opjagen, klem zetten
- Stelen of eigendommen vernielen
- Afpersing

- **Indirect pesten**

- Sociaal isoleren: negeren, doodzwijgen, uitsluiten, chanteren
- Het buitensluiten op een niet zichtbare en onduidelijke manier

- **Pesten op relationele manier**

Vriendschappen en relaties worden gemanipuleerd, direct als indirect, om de persoon emotioneel te kwetsen

- **Digitaal/cyberpesten**

Pesten via de nieuwe communicatiemiddelen: jongeren gebruiken het internet of hun mobiele telefoon om een anoniem mailtje of beledigende sms te sturen of iemand uit te schelden via app. Bij cyberpesten is de fysieke kracht minder belangrijk; het pesten vindt anoniem plaats. De pester beseft niet hoe kwetsend zijn boodschappen zijn, omdat hij niet (direct) ziet hoe het slachtoffer reageert.

Het pesten kan daardoor harder aankomen, dan de bedoeling was.

Opvallende kenmerken bij pesten

- Het gaat om langdurig uitoefenen van mishandeling
- Het gaat om ongelijke partijen: het zwakke slachtoffer en de sterke pester

Het grote misverstand over pesten

- Het gaat vanzelf over
- Je kunt er niets aan doen
- Je wordt hard van pesten
- Kinderen die gepest worden lokken het zelf uit

2. Signaleren

Pesten gebeurt vaak buiten het gezichtsveld van de leerkracht. Daarom is het signaleren van pesten niet altijd gemakkelijk.

Mogelijke signalen van het slachtoffer:

- Het slachtoffer gaat het contact met andere leerlingen uit de weg
- Het slachtoffer behaalt resultaten die onder het niveau liggen
- Het slachtoffer is angstig
- Het slachtoffer staat alleen en wordt niet gevraagd zich bij de groep aan te sluiten
- Het slachtoffer kan moeilijk voor zichzelf opkomen
- Het slachtoffer is bang om naar school te gaan

Mogelijke signalen van de pester:

- De pester lokt andere leerlingen uit
- De pester wil op de voorgrond treden
- De pester heeft gauw ruzie met andere kinderen
- De pester kan moeilijk samenwerken

Mogelijke signalen van een groep:

- Er is veel onderlinge agressie in de groep
- De sfeer is niet prettig
- De leerlingen willen elkaar niet helpen en nemen het niet voor elkaar op
- De groep vraagt heel veel van de docent
- Er gebeuren dingen waar de docent geen raad mee weet
- Er is veel onderlinge concurrentie

Welke maatregelen hanteert de school?

Preventieve maatregelen:

1. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas zoals gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten worden benoemd en besproken in alle groepen vanaf groep 3.
2. Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.

Repressieve maatregelen.

1. Indien er sprake is van pestgedrag op een van de speelpleinen van de school, wordt er tijdens het overblijven pleinwacht gelopen door de assistenten volgens een rooster.
2. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het gepeste kind.
3. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag, waarbij kan worden gedacht aan: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes en bibliotheekbezoek. De directeur van de school wordt in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het digitale leerlingvolgsysteem van de school .
4. Indien het probleem zich toch blijft herhalen, meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een overzichtelijk verslag met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
5. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directie gesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde verslag van de leerkracht en vult, als nodig, dit verslag aan met het verloop van het gesprek.
6. Indien het gedrag niet verbetert, kan er een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk zorgsysteem (SMW). Indien nodig wordt doorverwezen naar afdeling Bureau Jeugdzorg.
7. Het verslag wordt zorgvuldig gedocumenteerd in het leerlingvolgsysteem van de school.
8. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en / of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem inderdaad aan te pakken, kan de directeur

van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school.

De pedagogische invulling van het pestprotocol:

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag absoluut niet geaccepteerd wordt.

De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, heeft een gesprek met de pester en zijn ouders, maar ook met de meelopers.

Formulieren en verslagen zullen niet leiden tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Het is wel belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk na te denken hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn veel betrokkenen. Het is heel belangrijk om pedagogisch zuiver te handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

Als bij het signaleren van een pestprobleem de leerling het niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde vertrouwenspersoon, koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling zeker gewaarborgd zijn.

Hulp aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van zeer groot belang. Het kind is eenzaam en heeft als slachtoffer recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen centraal.

Dit gebeurt door :

- Gesprekken met de vertrouwenspersoon, bij voorkeur de leerkracht van het kind. Bij het verslaan van ontwikkelingen is het van groot belang dat naast incidentele momenten, ook op vaste momenten gesprekken gevoerd worden, waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel van de gesprekken is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt een “verwerkingsschriftje” dat op elk moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om het vertrouwen tussen kind en leerkracht. Het kind krijgt zo de gelegenheid om traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Hulp aan de pester

De pesters hebben ook recht op hulp; als zij niet in staat zijn om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben ze daar professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit :

- Een gesprek waarin duidelijk zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht-nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Er komt een afspraak voor een vervolggesprek, op termijn, ongeacht de ontwikkelingen en de straf die zal volgen indien het pestgedrag weer voorkomt.

- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld, zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders van zowel de pester als het gepeste kind worden geïnformeerd.
- Van alle gesprekken met de pester en /of ouders worden verslagen gemaakt.

Indien bovengenoemde activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht wordt de oorzaak van het pesten te achterhalen. De leerkracht probeert de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school de hulp in van Bureau Jeugdzorg.

Indien dit alles niet leidt tot een verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de meelopers

Zoals eerder beschreven in dit stuk is de aanpak van het probleem van cruciaal belang. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze meelopers zijn simpel te manipuleren en te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders.

Hulp aan de ouders

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school de kwestie heel serieus neemt en ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het heel erg vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten en het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Over pesten moet gepraat worden. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Adviezen aan ouders van onze school

Ouders van het gepeste kind

- Houd de communicatie met uw kind open; blijf in gesprek met uw kind
- Als pesten niet op school plaatsvindt, probeer contact op te nemen met de ouders van de pester. Zo kunt u het probleem bespreekbaar maken
- Bespreek het pesten op school direct met de leerkracht
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het proces
- Meld pesten! Door en van wie
- Stimuleer uw kind positief; door schouderklop e.d. kan het zelfrespect en vertrouwen vergroot worden of terugkomen

Ouders van pesters

- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Neem het probleem van uw kind serieus

- Probeer achter de oorzaak te komen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Benoem het goede gedrag van uw kind en corrigeer ongewenst gedrag
- Leg uit waarom u achter de beslissing van de school staat

Andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Benoem het goede gedrag van uw kind en corrigeer ongewenst gedrag
- Geef altijd het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor zichzelf en voor anderen op te komen
- Meld pesten! Door en van wie

Wat moeten ouders van gepeste kinderen weten:

- Zij worden niet als zeurpieten beschouwd als zij het pesten doorgeven
- De klacht heeft geen negatieve gevolgen voor uw kind

De belangrijkste regel van het pesten luidt:

Word je gepest, praat er dan thuis en op school over.

Je mag het niet geheim houden!!

De 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen zijn:

1. Je beoordeelt een ander kind niet op haar/zijn uiterlijk.
2. Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten. Je speelt gezellig met een ieder uit de groep.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
4. Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
5. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen.
6. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
7. Je accepteert een ander kind zoals hij/zij is.
8. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen
9. Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit; lukt dat niet dan meld je dat bij de overblijfskracht of de leerkracht.
10. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de overblijfskracht of de leerkracht.

2.2 Onderliggende waarden en normen

Wij gaan uit van de gelijkwaardigheid van mensen. Verschillen in culturele achtergrond, geloofsovertuiging, seksuele geaardheid en maatschappelijke opvattingen zijn welkom; zij geven kleur aan de school. In een sociaal veilige school is er expliciet ruimte voor al die verschillen en worden gesprekken hierover aangemoedigd, mits men de algemeen geaccepteerde gedragsgrenzen niet overschrijdt.

- De Shri Vishnu School erkent het verlangen van mensen, ongeacht hun verschillen, naar waardering, erkenning, gezien en gehoord worden. In een sociaal veilige school is er oog voor dit verlangen.

Men sluit elkaar niet uit, men negeert elkaar niet, men doet zijn best een verstoorde relatie te herstellen, men is bereid om de eerste stap te zetten.

De school realiseert zich dat 'contact maken' een sleutelwoord is, het is belangrijk te investeren in relaties, in de relatie tussen medewerkers, tussen medewerkers en kinderen, tussen kinderen onderling en tussen de school en de ouders/verzorgers.

- De Shri Vishnu School is zich bewust van haar pedagogische opdracht. Als basisschool hebben we de opdracht jonge mensen de kans te geven zich te ontwikkelen, zowel cognitief als sociaal en als individu. Medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie en van hun pedagogische opdracht.

- De Shri Vishnu School stimuleert ontwikkelingen waarin medewerkers, kinderen en ouders/verzorgers samen verantwoordelijkheid dragen voor de sociale veiligheid.

Dat kan op veel manieren: samen afspraken maken, meedenken met elkaar, leerkrachten ondersteunen, ouders/verzorgers vroegtijdig betrekken, openheid en transparantie in handelen en in de toepassing van consequenties en van eventuele straffen en sancties.

- De Shri Vishnu School legt verband tussen zorg voor elkaar en zorg voor de fysieke omgeving. Een verzorgd gebouw met opgeruimde en aantrekkelijke lokalen, gangen en buitenruimtes bevorderen een positief sociaal klimaat.

- De Shri Vishnu School hecht aan goede opvang en begeleiding van slachtoffers na een incident.

Uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit van de opvang en begeleiding van een slachtoffer na een incident doorslaggevend zijn voor de mate, waarin de gebeurtenis verwerkt wordt.

Niet de aard van het incident, maar de kwaliteit van de opvang bepalen of langdurige uitval of arbeidsongeschiktheid voorkomen kan worden.

De direct leidinggevende is hierin van doorslaggevende betekenis.

Ook iemand, die vals beschuldigd is, voelt zich slachtoffer en heeft behoefte aan steun en begeleiding. Hij/zij heeft recht op rehabilitatie.

2.3 Omgangsvormen

Het doel van expliciete omgangsvormen

Het proces is belangrijker dan het resultaat wordt wel gezegd als het gaat om het leren aan kinderen. Wij denken dat het proces van met elkaar in gesprek zijn van kinderen, leerkrachten en ouders over gewenst en ongewenst gedrag en hoe de school daarop reageert, de kern is van een open, duidelijk en veilig klimaat op school. Het formuleren van gedragsregels is nodig om:

- elkaar te kunnen aanspreken op het naleven van regels
- als school naar buiten toe – in de eerste plaats naar ouders/verzorgers - duidelijk te maken hoe wij met kinderen willen omgaan
- een maatstaf te hebben om te bepalen of er sprake is van ongewenst gedrag en alle betrokkenen een mogelijkheid te geven en/of alle betrokkenen te vragen een positieve bijdrage aan de sfeer te leveren.

Volwassenen hebben een voorbeeldfunctie voor kinderen. Daarom is het van belang dat directie, leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel onderling gedragsregels met elkaar afspreken.

Wat voorop staat is dat wij ervoor willen waken dat onze gedragsregels en allerlei afspraken niet ten koste gaan van de spontaniteit in de omgang van personeel van de school met elkaar, met de leerlingen en hun ouders/ verzorgers en met alle andere betrokkenen.

Onze formele 10 gouden regels:

1. Er wordt rekening gehouden met de gelijkheid van rechten en fundamentele vrijheden van anderen. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen en er wordt geen voorkeur, beperking of uitsluiting toegepast. Er wordt niet gediscrimineerd.
2. Er worden geen racistische opvattingen geuit.
3. Niemand wordt aangesproken op uiterlijk, seksuele geaardheid, culturele achtergrond of religieuze overtuiging.
4. Personeelsleden van de Shri Vishnu School, ouders en leerlingen vallen elkaar niet fysiek of psychisch lastig. Ze bedreigen elkaar niet, ze vallen elkaar niet aan en ze negeren elkaar niet.
5. Een ieder gaat behoedzaam om met de eigendommen van de ander en van de school en draagt er mede zorg voor.
6. Iedereen respecteert de mening van de ander en dringt zijn mening niet op.
7. Personeelsleden van de Shri Vishnu School respecteren de persoonlijke levenssfeer van de ander.
8. Personeelsleden van de Shri Vishnu School geven elkaar geen seksueel getinte aandacht.
9. De volwassenen zijn zich bewust van hun macht over kinderen en gaan hier zorgvuldig mee om.
10. Alle personeelsleden, ouders en leerlingen van de Shri Vishnu School houden zich aan deze gedragsregels en zien er op toe dat anderen dat ook doen.

Ouders/verzorgers moeten deze regels van de school kennen en ondersteunen. Met de ouders/verzorgers worden over deze regels gecommuniceerd via de schoolgids, de oudernieuwsbrief, de website en/of tijdens de jaarlijkse informatieavond.

Gewenste omgangsvormen tussen de leerlingen onderling:

- Iedereen hoort erbij, we accepteren elkaar zoals we zijn.
- Samen, (met leerlingen en volwassenen), zorgen we ervoor dat onze school een veilige plek is voor iedereen
- We luisteren naar elkaar en laten een ander uitpraten
- Boos zijn mag, maar we zijn niet agressief. We slaan, duwen, schoppen en spugen niet, maar praten een ruzie uit en doen elkaar geen pijn
- We laten de leerkracht altijd weten waar we zijn en naar toe gaan
- Stelen en vernielen doen we niet en we zijn zuinig en netjes op spullen van onszelf, een ander en de school
- We schelden een ander niet uit, doen niet mee aan pesten, uitlachen, buitensluiten, roddelen of discrimineren. We vernederen, kwetsen en kleineren niet
- Wij gebruiken geen geweld, doen niet aan bedreigen en vallen anderen niet lastig met woorden, gebaren, plaatjes, liedjes en spelletjes die met seks te maken hebben
- We nemen geen spullen mee de school in waarmee wij anderen kunnen verwonden of bang kunnen maken
- Wanneer wij conflicten niet zelf kunnen oplossen vragen wij hulp aan de leerlingenraad, de leerkracht of de contactpersoon van de school

Gewenste omgangsvormen van medewerkers met leerlingen:

Wat we nastreven in onze omgang met de kinderen.

- Neem elk kind serieus, laat ieder in zijn waarde en respecteer een ieder
- Toon daadwerkelijke, persoonlijke belangstelling
- Maak duidelijke afspraken en kom ze na
- Respecteer de eigendommen van kinderen
- Wees open en eerlijk en oordeel en waardeer positief
- Praat onder alle omstandigheden rustig en spreek correcte taal (voorbeeldgedrag)
- Zeg nooit iets negatiefs over een kind als persoon, maar benoem het ongewenst gedrag
- Bespreek problemen met diegenen die erbij betrokken zijn
- Sluit een vervelende situatie altijd positief af (laat een kind niet met een negatief gevoel naar huis gaan)
- Van fouten / onenigheid / ruzie e.d. kun je leren
- Zorg voor een veilige / prettige sfeer in de groep
- Begroet leerlingen zowel in de ochtend als in de middag
- Laat kinderen buiten schooltijd - in principe - niet alleen bij jou in de klas zijn of bij je thuis komen
- Loop niet zonder meer kleedruimtes binnen, maar klop eerst aan. Dit geldt zeker in situaties waar de omgang in het algemeen wat losser is, zoals tijdens kamp, schoolreis, sportdagen

Gewenste omgangsvormen van ouders/verzorgers en medewerkers

Ouders/verzorgers worden (in hun rechten en plichten) erkend als eerstverantwoordelijken voor het welzijn en de opvoeding van hun kinderen.

Wat voor personeelsleden geldt (zie de tien gouden regels) is binnen schoolverband ook van toepassing op ouders/verzorgers in hun onderlinge relatie als ook op ouders/verzorgers en leerkrachten in hun onderlinge relatie.

De school doet er alles aan om een zodanig klimaat te scheppen op school dat leerlingen, leerkrachten en ouders zich op school veilig voelen en weet dat een veilig klimaat zonder inzet van leerlingen en ouders niet te realiseren en te handhaven is.

De school is altijd bereid met ouders die vragen/klachten/zorg hebben over hun kind(eren), de situatie in de klas van hun kind(eren) en/of de algemene situatie op school in gesprek te zijn.

Ouders, die vragen/klachten/zorg hebben over hun kind(eren), de situatie in de klas van hun kind(eren) en/of de algemene situatie op school en dat willen bespreken, kunnen altijd om een afspraak vragen met een leerkracht of directeur.

2.4 Stappenplan Shri Vishnu School bij een klacht/zorg van een ouder/verzorger.

Een formele klacht gaat over gedragingen en beslissingen van de school dan wel het nalaten daarvan. Te denken valt aan klachten op terreinen als begeleiding van leerlingen, toepassing van strafmaatregelen, beoordeling van leerlingen, de inrichting van de schoolorganisatie, seksuele intimidatie, discriminerend gedrag, agressie, geweld en pesten.

Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in eerste instantie in goed overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding worden afgehandeld. Indien dat echter niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Klachtenprocedure

Als u klachten heeft over de gang van zaken op school, kunt u dit het beste eerst melden aan de school: aan de groepsleerkracht of aan de directeur. Bij conflicten tussen kinderen behoren ouders niet voor eigen rechter te spelen, maar dienen zij contact op te nemen met de groepsleerkracht.

Als u na dit gesprek van mening bent dat uw klacht niet voldoende aandacht heeft gekregen, dan kunt u zich wenden tot de klachtencommissie.

U kunt contact opnemen met één van de volgende personen:

Mw. S. Maniram (intern begeleider) smaniram@shrivishnu.nl

Mw. S. Nanda (adjunct-directeur) snanda@shrivishnu.nl

Mw. D. Bikhari (school maatschappelijk werkster) dbikhari@shrivishnu.nl

Mw. G. Jibodh (intern begeleider) gjibodh@shrivishnu.nl

Indien de klachtencommissie uw klacht niet naar tevredenheid heeft kunnen oplossen, kunt u terecht bij de vertrouwenspersoon van het bestuur:

Mocht uw klacht na dit traject niet zijn opgelost dan kunt zich wenden tot de landelijke klachtencommissie. Het adres vindt u hieronder.

Samengevat is dit de volgorde:

1. Groepsleerkracht
2. Directie
3. Interne klachtencommissie
4. Vertrouwenspersoon SHO
5. Externe klachtencommissie
6. Landelijke klachtencommissie

De klachtenregeling is verkrijgbaar bij de directie.

Landelijke klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs:

LKC-VBS Postbus 95572 2509 CN Den Haag Tel: 070-3315215

Hoofdstuk 3 Inzicht in sociale veiligheid

3.1 Registratieformulier fysieke veiligheid

	Datum	Omschrijving ongeval/incident	Plaats ongeval/incident	Toedracht/oorzaak	Maatregelen
		Duid het incident aan: - Dodelijk ongeval - Ongeval met letsel - Ongeval met ernstig letsel - Bijna ongeval - Overval - Agressie - Diefstal		Korte omschrijving	Maatregelen die n.a.v. incident zijn getroffen
1					
2					
3					
4					
5					

Het is de bedoeling dat die incidenten geregistreerd worden die leiden/hebben geleid tot ziekteverzuim. Struikelpartijen etc. vallen daar niet onder, hoewel daar natuurlijk ook aandacht aan moet worden besteed.

3.2 Registratieformulier sociale veiligheid

Noteer incidenten op dit formulier. Tijdens de voortgangsbesprekingen worden incidenten met de Intern begeleider besproken. De formulieren worden in december en in juni verzameld en door de administratie verwerkt. Gebruik voor ieder incident een apart formulier en voeg het toe aan het leerling-dossier. Stel ouders hiervan op de hoogte.

	Datum	Korte omschrijving	Betrokkenen	Acties	Afgesloten
1					
2					
3					
4					
5					

- Korte omschrijving van de gebeurtenis: waar, wanneer, wat gebeurde er.
- Betrokkenen: naam leerling en andere betrokkene (worden in administratie geanonimiseerd)
- Acties: Wat heb je gedaan, bv gesprek met betrokken kinderen, ouders geïnformeerd, afspraken gemaakt, straf gegeven, preventieve maatregelen, ...
- Afgesloten: als incident is afgesloten

3.3 Peilen veiligheidsbeleving

In de afgelopen jaren zijn onder medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers tevredenheidpeilingen afgenomen. In maart 2018 is het laatste onderzoek gedaan onder de medewerkers, ouders en leerlingen van de Shri Vishnu School.

Ouders (wordt nav de uitkomsten van de enq. Spoedig aangepast)

Geen van de hoofdaspecten scoort uitgesproken goed of uitgesproken slecht. Eigenlijk lijken de scores van de Shri Vishnu School erg op die van SHON-totaal. Hoofdaspecten die in de hoofdrapportage van de ouders aandacht verdienen, zijn dezelfde als die voor de Shri Vishnu School. Zo zijn de ouders minder tevreden over de geledingen. Dit heeft veelal te maken met de onbekendheid met wat ouderraad en de medezeggenschapsraad doen en kan aangepast worden door bij een informatieavond eens wat dieper in te gaan op de taken van de OR en MR. Hoewel het schoolgebouw op een aantal punten significant hoger scoort dan het SHON-totaal, zien we ook dat de ouders de weg naar school niet veilig vinden. Tijdens de bespreking van 27 september 2012 hebben we al besproken dat dit moeilijk op te lossen is.

Medewerkers

Op drie hoofdaspecten scoort de Shri Vishnu School significant lager dan het SHON-totaal. Dit zijn persoonlijke ontwikkeling, arbeidsvoorwaarden en samenwerking. Wat persoonlijke ontwikkeling betreft zou bijvoorbeeld in persoonlijke (functionerings-) gesprekken met de medewerkers een plan kunnen worden uitgestippeld als het gaat om bijscholing, of andere manieren van persoonlijke ontwikkeling. Wat arbeidsvoorwaarden betreft is de school natuurlijk gebonden aan de CAO voor het onderwijs. Wel zou de school bijvoorbeeld meer aandacht kunnen geven aan het informeren over de arbeidsvoorwaarden en kunnen kijken of en waar een bepaalde vorm van presentatiebeloning kan worden ingevoerd. De samenwerking scoort ook minder hoog dan SHON-totaal. Met name zijn de medewerkers minder van mening dat zij elkaar op school helpen wanneer dat nodig is. Wellicht is het sowieso goed om met de uitkomsten van het medewerkers onderzoek om de tafel te gaan zitten met de medewerkers en om samen te kijken naar de punten waarop zij vinden dat de samenwerking kan/moet verbeteren.

Leerlingen

De leerlingen zijn significant meer tevreden over de werkvormen, de leerkracht en de sfeer. De leerlingen zijn wat minder tevreden over de grootte van het klaslokaal en over de hygiëne van de toiletten. Aan dat eerste kan natuurlijk niets veranderd worden. De hygiëne blijft een punt van aandacht.

Hoofdstuk 4 **Preventie en Sancties**

In navolging van andere scholen maken we op de Shri Vishnu School onderscheid tussen twee fasen als het gaat om het sociaal veiligheidsbeleid op school: de Preventieve fase en de Sanctionerende fase.

4.1 Preventieve fase

Onze grootste inzet is gericht op de preventieve fase. Onder preventie wordt door ons verstaan: het proberen te voorkomen van ongewenst gedrag en de incidenten die daar uit voortkomen en het voorkomen dat ongewenst gedrag bij een kind in omvang en frequentie toeneemt en dat kleine incidenten op den duur grote incidenten worden.

De school is actief en zorgt ervoor dat kinderen en leerkrachten zich veilig voelen op school zodat er zo min mogelijk (en zeker geen blijvende) gevoelens van sociale onveiligheid ontstaan. Hoe doen wij dat als school?

Onze Preventieve fase wordt gekenmerkt door het vroegtijdig signaleren van ongewenst gedrag. Dat doen we door snel te reageren op en het verbinden van consequenties aan ongewenst gedrag (wat niet altijd een straf of een sanctie hoeft te zijn). Ouders worden geïnformeerd en incidenten worden vanaf het begin vermeld in het dossier. Door de aantekeningen in het dossier ontstaat ook een beeld van hoe het gedrag van een kind zich ontwikkelt. Ook duidelijkheid over wat je van kinderen verwacht (o.a. met regels), toezicht waar en wanneer dat nodig is en voorbeeldgedrag van volwassenen werken preventief.

Algemene factoren

Er zijn enkele, meer algemene factoren en maatregelen die in onze visie indirect bijdragen aan een veilig gevoel.

De Shri Vishnu School probeert ouders actief bij de school te betrekken en ouders de ruimte te geven voor eigen initiatieven. Er is een groeiende groep ouders die de school actief ondersteunt en meedenkt over nieuwe ontwikkelingen. Die grotere betrokkenheid bevordert het wederzijds begrip en een aangenaam klimaat.

Het samenstellen van groepen vindt altijd met de grootste zorgvuldigheid plaats. Kinderen in een groep kunnen elkaars positieve of negatieve gedrag versterken. Door overleg met de peuterspeelzaal en door ouders te vragen hun kind bij een kennismakingsgesprek mee te nemen, krijgen we een eerste indruk van een kind.

Door een steeds nauwere samenwerking met externe instanties (schoolarts, schoolmaatschappelijk werk, schoolbegeleidingsdienst, leerplichtambtenaar, enz.) verbetert de school haar zorg voor de kinderen. Ook scholing van leerkrachten, bijvoorbeeld over de vele vormen van afwijkende gedrag (ADHD, Autisme, enz.) moet resulteren in het beter leren omgaan met dit afwijkend gedrag.

Directe acties

Naast deze meer algemene factoren en maatregelen zijn er de directe acties of maatregelen die ongewenst gedrag moeten voorkomen:

- **Het snel verbinden van consequenties aan ongewenst gedrag.**
Als een kind ongewenst gedrag vertoont, dan is het belangrijk om daar zo snel mogelijk op te reageren. Een leerling of de leerlingen worden apart genomen en aangesproken op hun gedrag. Als kinderen erg boos zijn wordt altijd een cooling-down periode ingelast om de emoties te laten wegzakken. Het ongewenste gedrag/het incident wordt benoemd als ontoelaatbaar en zo nodig ook toegelicht. Nagegaan wordt wat de reden was voor het ongewenste gedrag en ook wat de gevolgen daarvan waren. Er is aandacht voor de onderliggende reden(-en) voor het gedrag, positie in de klas, thuissituatie. Er worden voorbeelden gegeven van alternatief gedrag, er wordt eventueel mee geoefend. Er wordt een waarschuwing gegeven voor een volgende keer, of er wordt gestraft.
- **Het informeren van de ouders/verzorgers.**
Voor ongewenst gedrag proberen we met de betrokken kinderen direct een oplossing te zoeken. Als er een incident heeft plaatsgevonden worden ouder(s)/verzorger(s) daarvan door de leerkracht op dezelfde dag op de hoogte gesteld: wat was de aanleiding, hoe is er door de school op gereageerd, wat waren de consequenties of eventuele straf. Er wordt meegedeeld dat de gebeurtenis en de reactie van school vermeld worden in het dossier van de leerling. De ouders/verzorgers worden in de gelegenheid gesteld hun mening te geven over wat er is gebeurd en hoe de school daar op heeft gereageerd. Met ouder(s)/verzorger(s) wordt afgesproken dat er na een bepaalde periode opnieuw contact is om te kijken of verbetering in gedrag is opgetreden. Ouders/verzorgers zullen altijd in de gelegenheid worden gesteld om over wat er is gebeurd en hoe de school daar op heeft gereageerd, binnen 2 dagen een gesprek te hebben met de leerkracht. (zie Stappenplan).
- **Het volgen van de betreffende leerling.**
De eerstverantwoordelijke voor het volgen van leerlingen is de leerkracht, die daarin ondersteund wordt door de intern begeleider. Alle leerlingen worden door de leerkracht en de intern begeleider besproken tijdens zogenaamde groepsbesprekingen. Leerlingen waarvoor extra zorg nodig is, zowel voor wat betreft het leren als het gedrag, worden apart besproken.
Over deze speciale zorg is altijd contact met ouder(s)/verzorger(s). Het is belangrijk dat school en ouders even apart zitten en elkaar goed informeren. Problematisch gedrag, maar ook problemen met leren, kunnen ook veroorzaakt worden door bijzondere omstandigheden thuis. Met ouders wordt besproken hoe de leerkracht bepaald gedrag probeert te veranderen. Zo nodig worden externe instanties ingeschakeld.
- **Methode voor sociaal emotionele ontwikkeling**
In de groepen wordt door leerkrachten dagelijks aandacht besteed aan hoe kinderen met elkaar omgaan of met elkaar om zouden moeten gaan. Er zijn omgangsregels geformuleerd die leerkrachten gebruiken om de sociale vaardigheden van kinderen te

oefenen. Ter bevordering van de sociaal emotionele ontwikkeling is de methode ‘Leefstijl’ ingevoerd.

4.2 Sanctionerende fase

Wij proberen spaarzaam te zijn met straffen. Straffen blijken geen effectief instrument te zijn om ongewenst gedrag te voorkomen of gedrag te veranderen.

Langdurige straffen blijken averechts te werken. Toezicht en het geven van positieve aandacht aan gewenst gedrag zijn wat dat betreft adequatere opvoedkundige middelen.

Aan straffen ontkomen we niet. Straffen zijn bij ongewenst gedrag soms noodzakelijk om nadrukkelijk(er) aan te geven dat grenzen zijn overschreden. Ook voor het kind of de kinderen die last hadden van het ongewenste gedrag is een straf een duidelijk signaal dat een leerkracht of de school dat gedrag niet accepteert. Straffen zijn kortdurend en bestaan vaak uit het niet meer mogen meedoen met een activiteit, apart zitten in de klas, in een andere groep werken, een klusje doen of iets aardigs doen voor het kind waar het ongewenste gedrag op was gericht.

Sanctioneren

In de sanctionerende fase wordt tegenover de ongewenste/verboden gedraging van de leerling door de school een sanctie opgelegd. Tevens zal in deze fase aandacht zijn voor eventuele individuele problemen van de leerling die mogelijk verband houden met zijn/haar ongewenste gedrag. Zo nodig wordt de leerling - volgens de geldende procedures van het zorgteam - verwezen naar een hulpverleningsinstantie.

Schorsing

In deze fase wordt de leerling formeel voor de duur van één tot maximaal vijf dagen geschorst. Hiervan wordt melding gemaakt in het leerlingvolgsysteem. De school meldt de schorsing (inclusief verantwoording en voorgeschiedenis) schriftelijk aan:

- De ouders/verzorgers en de leerling zelf (de ouders worden zowel schriftelijk als mondeling op de hoogte gebracht en het kind en de ouders/verzorgers worden uitgenodigd voor een gesprek)
- Het SHO-bestuur
- De onderwijsinspectie (indien schorsing langer is dan één dag)
- De leerplichtambtenaar (bijvoorbeeld door middel van het toesturen van de kopie van de brief die aan de ouders is gestuurd)
- Afhankelijk van het voorval en het gedrag van de betreffende leerling wordt de vertrouwenspersoon op de hoogte gebracht
- Er wordt een notitie gemaakt in het leerlingvolgsysteem

Terugplaatsing

Bij terugplaatsing op de school houdt de school een ‘vinger aan de pols’. Er zal vanuit de zorg extra aandacht aan de leerling worden besteed. De school zal regelmatig contact hebben met de ouders totdat het gedrag genormaliseerd is.

Verwijdering

In zeer ernstige situaties kan dit de laatste stap zijn in het sanctiemodel. De leerling wordt niet meer toegelaten tot de school.

Het bevoegd gezag/schoolbestuur neemt het besluit of er wordt overgegaan tot definitieve verwijdering na overleg met de inspecteur en de leerplichtambtenaar.

- Het schoolbestuur stelt de inspectie schriftelijk in kennis
- De ouders/verzorgers en de leerling worden schriftelijk in kennis gesteld van de (voorgenomen) verwijdering/doorverwijzing. Bij verwijdering worden de leerling en ouders/verzorgers in staat gesteld om te worden gehoord
- De directie en het schoolbestuur, zijn verplicht de inspanning te leveren om de leerling bij een andere onderwijsinstelling onder te brengen. (Als dit niet lukt, blijft de school verantwoordelijk voor de opvang, tenzij expliciet anders wordt overeengekomen met de ouders en de leerplichtambtenaar en de inspecteur)
- De leerplichtambtenaar wordt direct in kennis gesteld van de verwijdering en de opgestarte procedure. (Zij kan de school adviseren en helpen bij het vinden van oplossingen voor de betreffende leerling)

Hoofdstuk 5 **Burgerschapsvorming**

Om actief burgerschap en sociale integratie te realiseren, is het volgens de onderwijs inspectie van belang dat scholen zélf een visie ontwikkelen. Welke planmatige aanpak hanteert de school om actief burgerschap te stimuleren, welke concrete doelen streeft de school na?

Drie domeinen

Bij burgerschapsvorming staan drie domeinen centraal:

democratie - kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming;

democratisch handelen en de maatschappelijke basiswaarden

participatie - kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak en vaardigheden en houdingen die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen

identiteit - verkennen van de eigen identiteit en die van anderen; voor welke

(levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?

De school als oefenplaats

De school is een oefenplaats voor goed burgerschap, niet alleen in de klas maar ook op het schoolplein en in de naaste omgeving van de school. Dit betekent dat wij als team tijdens lessen en leersituaties op zoek zijn naar verdieping en uitwerking van goed burgerschap. Niet alleen in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, maar ook in het kennis overdragen m.b.t. staatsinrichting, geestelijke stromingen, zorg om het milieu en mensenrechten. Niet alleen in het consequent hanteren van schoolregels, maar ook in het naleven van tolerantie en democratisch handelen. Niet alleen in het uitdragen van de maatschappelijke basiswaarden, maar ook aandacht hebben voor levensbeschouwing.

Burgerschap is dus geen vak apart maar een integraal onderdeel binnen alle vakken en de opvoeding. Onze pluriforme maatschappij en de zorg om verval van vanzelfsprekende maatschappelijke waarden en democratische principes maakt ons als team bewuster van de wijze waarop wij willen omgaan met dit thema. Ook de inspectie ziet toe op dit thema in het schoolplan en de schoolgids.

Er is veel overlap met andere thema's zoals identiteit, opvoeding en zorg, sociale vorming, zelfredzaamheid, gezondheid, milieu, staatsinrichting, intercultureel onderwijs, wereldoriëntatie en verkeer. Natuurlijk in samenwerking met ouders.

De uitwerking

- We hebben een gedragscode op school voor goed gedrag waar we elkaar op wijzen en daarnaast hanteren we veiligheidsvoorschriften en protocollen op gebied van (sociale) veiligheid
- De identiteit van de school en de levensbeschouwelijke en morele vorming dragen bij tot het naleven van in het schoolplan genoemde waarden voor respectvol omgaan met onszelf en met anderen en dat wij willen bijdragen aan het leren accepteren van andere meningen en opvattingen in onze pluriforme maatschappij
- Tijdens alle lessen stimuleren wij als team leerlingen voor hun mening uit te komen, maar ook dat zij naar elkaar luisteren en open staan voor een ander
- Wij besteden extra aandacht aan interculturele thema's; Sint, Kerst en Pasen
- Wij zorgen dat onze leerlingen op basis van voldoende informatie, spreek- en luistervaardigheden, sociale vaardigheden, een attitude ontwikkelen die hen in staat stelt om een kritische en actieve burger te worden, een goede deelnemer in het verkeer en een kritische consument en dat zij zorgzaam leren omgaan met het milieu

Voor leerlingen die vanuit hun omgeving of door gedragsproblemen met onze waarden en normen en in het naleven ervan moeite hebben, nemen wij speciale maatregelen en begeleiden wij leerlingen (en eventueel hun ouders).

Hoofdstuk 6 Nazorg en curatieve maatregelen

6.1 Nazorg

Op de Shri Vishnu School is het bieden van nazorg heel belangrijk.

We proberen zorgvuldig aandacht te hebben voor degene die deel zijn van een incident/conflict/bedreigende situatie.

We weten dat het geven van die aandacht, het bieden van “omgevingswarmte” heel belangrijk is voor degene die zich onveilig voelt, zich onheus bejegend voelt, pijn heeft, die geschokt is in vertrouwen, zich bedreigd voelt of geïntimideerd. Kinderen net zo goed als volwassenen.

Leerlingen

Nazorg voor kinderen is: het onderling uitpraten van een conflict, is een kind z'n verhaal laten doen, is laten merken als leerkracht dat je snapt dat een kind zich zo voelt, is een kind gelijk geven met bepaalde dingen, is positie kiezen als leerkracht, is ander gedrag oefenen, is een gestraft kind na de straf opvangen en weer het gevoel geven dat alles in orde is, hij of zij er weer helemaal bij hoort, is sorry zeggen, is een compliment krijgen als je dat doet, is een kind volgen met de uitkomst van het incident, met de onderliggende factoren die een rol speelden. Nazorg is het ook later nog aandacht hebben voor dat incident, voor wat zich toen heeft voorgedaan, voor de leerlingen die er toen bij betrokken waren.

Leerkrachten

Nazorg voor leerkrachten is: steun bieden en aandacht hebben, is luisteren naar wat er is gebeurd, is vragen naar details, is meeleven, is het niet bagatelliseren van wat er is gebeurd, ook niet de gevolgen van een incident, is positie kiezen, naast iemand staan, is aangifte doen bij de politie in het geval van lichamelijk geweld en/of fysieke bedreiging.

Nazorg is ook het aandacht blijven geven aan wat er is gebeurd of eventueel doorverwijzen naar professionele hulp.

Nazorg is een onderschat onderdeel in het proces van conflictbeheersing en -afhandeling.

In het algemeen blijken leerkrachten zich vaak in de steek gelaten te voelen na een bedreigend voorval. Er is vaak vooral aandacht voor het incident en voor degene die het veroorzaakt heeft en vaak weinig voor degene die het heeft ondergaan. Kennelijk vinden we het niet zo gemakkelijk iemand daarin adequaat te ondersteunen en te begeleiden na een incident.

Alertheid hierop is geboden, omdat goede opvang en begeleiding na een incident langdurige uitval of arbeidsongeschiktheid kunnen voorkomen.

De opvang kan het beste geboden worden door de directe omgeving, maar dient ondersteund te worden door de directie van de school. Bagatelliseren van de gevolgen van het incident is uit

den boze. Als geen opvang of ondersteuning nodig is, geeft iemand dat zelf wel aan, het is niet aan de omgeving om dat te bepalen. Bied dus altijd steun en een luisterend oor aan, ook al zou je er zelf in die situatie geen behoefte aan hebben.

Vanuit school zal er alles aan worden gedaan om een leerkracht ook op langere termijn de noodzakelijke steun te blijven geven.

Ouders/verzorgers

Nazorg voor de ouders/verzorgers, die betrokken zijn bij incidenten op het gebied van ongewenst gedrag of dat hebben veroorzaakt, houdt in, dat we er alles aan zullen doen om de relatie van de ouders/verzorgers met school te herstellen. Ook kunnen ouders/verzorgers in het kader van gepaste nazorg doorverwezen worden naar professionele hulp.

6.2 Curatieve maatregelen na incidenten

Curatieve maatregelen zijn maatregelen die bedoeld zijn om eventuele schadelijke effecten van incidenten of conflicten, van ongewenst gedrag niet te laten ontstaan of, als dat wel is gebeurd, ze weg te nemen.

Algemeen

Om betrokkenen na een incident professioneel en adequaat te kunnen begeleiden is het van belang:

- Dat leerkrachten, leerlingen en ouders/verzorgers weten op welke manier dat gebeurd, welke afspraken er wat dat betreft op school zijn gemaakt en dat ze weten wat er van hun wordt verwacht.
- Dat ouders/verzorgers weten dat ze, als eerst verantwoordelijke voor de opvoeding van hun kind(eren), als er zich een incident heeft voorgedaan waar hun kind deel van is, altijd worden ingeschakeld en betrokken.
- Dat ouders/verzorgers weten hoe hun betrokkenheid in een dergelijke situatie ingevuld kan worden.
- Veel aandacht te hebben voor nazorg.

Specifiek

De specifieke maatregelen die omschreven zijn in het Stappenplan, in de Preventieve- en Sanctionerende Fase en in Nazorg zijn allen ook bedoeld als curatieve maatregelen.